PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Ensisynnyttäjistä 91 prosenttia valitsee äitiyspakkauksen rahan sijasta. **ETUUSPÄÄLLIKKÖ SUVI ONNINEN, KELA**

25.02.15

Aurinko nousee

Helsingissä kello 7.32
ja laskee kello 17.36
Oulussa kello 7.44
ja laskee kello 17.20
Utsjoella kello 7.59
ja laskee kello 16.53

Päivän sana

25.2. Tulkaa, selvittäkäämme miten asia on, sanoo Herra. Vaikka teidän syntinne ovat verenpunaiset, ne tulevat valkeiksi kuin lumi. Vaikka ne ovat purppuranpunaiset, ne tulevat valkeiksi kuin puhdas villa. Jes. 1:18
26.2. Kun iltapäivä viileni, he kuulivat Jumalan kävelevän puutarhassa. Silloin mies ja nainen menivät Jumalaa piiloon puutarhan puiden sekaan. Herra Jumala huusi miestä ja kysyi: ”Missä sinä olet?” 1. Moos. 3:8–9

Nimipäiviä

Tänään keskiviikkona: Tuija, Tuire, Vanessa
Huomenna torstaina: Nestori

Mietelause

Niinpä muuanna päivänä
humisee lämpöinen tuuli.
Räystäät soittavat aamusta alkaen;
purot paisuvat, jäät tummenevat;
taivaanrannassa leijaa harmaa usva;
ensimmäinen pyöreä pilvi,
kesän pilvi,
liikkuu pinnalla korkean, sinisen taivaan.

Aaro Hellaakoski

KOULUPÄIVÄKIRJA

Kestääkö lapsi?

Yhteiskunnan äkkinäiset muutokset kävelevät välittömästi koulun ovesta sisään. Opettaja sen näkee, sillä noita muutoksia pulpetissa edustaa lapsi. Eikä lapsen vointi ole valheellinen tai epäpätevä. Ei lapsi hanki sairaus- tai pahoinvointilomaa.

Jos opettajalla on ollut silmää, hän on voinut aistia nuo pulpettivoinnit pitkältä ajalta.

Aikoinaan maaltamuutto vei lapset toisiin pulpetteihin eri maailmoista. Lapselle se ei ole ollut niitä elämän helpoimpia muuttoja.

Myös kodin työttömyys kipristää pulpettilapsen mieltä. Koululainen saattaa olla ainoa perheenjäsen, joka aamulla lähtee kodista.

Huomasin, että jos lapsella on ongelmia, häntä on vaikea, jopa turha opettaa. Ongelmat on ensin ratkaistava. Mutta vasta nyt noita tutkitaan.

Myös perheissä tapahtuneet radikaalit muutokset, esimerkiksi avioerojen kasvu, vanhempien parihaut ja uusperheen vaikutukset, havaitsee pulpetissa istujista, oli oppilas minkä ikäinen tahansa.

Opettajan on pitänyt ottaa nuo vastaan, oli hänellä siihen ammattitaito tai halu tai sitten ei. Opettajakoulutus ei ole meillä pysynyt näiden ongelmien vaatimuksissa mukana.

Paradoksaalista onkin, että meidän akateemista opettajakoulutustamme itsekehutaan ja markkinoidaan Pisa-koulubrändiä maailmalle, vaikka opettajat ovat joutuneet keskittymään hyvin pärjääviin. Kansansivistys on jäänyt toisarvoiseksi.

Opettajakoulutuksen olisi tehtävä itsearviointi. Missä ovat opettajan sosiaalinen osaaminen ja sen vaatima ammattitaito? Ei sitä yliopistogradulla saada.

Meidän pitäisi puhua järjestelmien sijasta koululapsesta pulpetissa, hänen voinnistaan. Ja mitä pitäisi tehdä, että hän voisi paremmin. Jaksaisi ja kestäisi.

Otetaan yksi vakava esimerkki, jonka edessä koulu on juuri nyt. Pysyykö koulumaailma sen perässä?

Tietotekniikka vie lasta aikuisuuteen vauhdilla. Tämä yhteiskunnallinen vellominen on jo pulpetissa. Sinne pyrkivät samalla lasten vanhemmat tahtoineen, miten heidän lastaan pitää opettaa. Niin myös uskonnon fundamentalistit ja lainoppineet omine tulkintoineen, että älkää puuttuko lapsen leluihin.

Sitten se hätkähdyttävä yksityiskohta. Koulussa on havaittu, että yhteiskunta, myös vanhemmat, suovat lapsille kaiken mahdollisen viestinnän, nettiähkyn. Se on jo koulun pihalla pornoineen.

Asiantuntijat sanovat, että kun kaikki on netissä, siellä on myös rikos. Rikos kävelee myös koulun ovesta. Täytyykö vastuullisen koulun odottaa, kun vanhemmat ovat samassa huumassa mukana, että se tapahtuu lapselle?

Näin ikuisena kasvatusoptimistina ehdotan, että koulu pikaisesti laatisi yksityiskohtaiset tietotekniikan käytön eettiset ohjeet, joita jokainen koulu noudattakoon. Ei yksityistä koulua tai opettajaa voida velvoittaa hoitamaan yksin tätä ongelmaa. Lapsen psyyke ei tule kestämään tätä vauhtia aikuisuuteen.

Mutta mitä mahdollisuutta jää opettajalle pulpettilapsen huollossa, kun hän kuuntelee vaikkapa eduskunnan koulukeskustelua? Olemmeko näin hajalla siitä, mikä on koulun tehtävä?

MATTI SUMMANEN
on vantaalainen kirjailija ja opettaja.

matti.summanen@pp1.inet.fi

RAHAPELIT

Veikkausvihjeet

Kierros 9

		1-s.	64-s.
1	Manchester U – Sunderland	1	1
2	W. Bromwich – Southampt.	x	1 x
3	Newcastle – Aston Villa	1	1
4	Stoke – Hull	1	1
5	Burnley – Swansea	x	x 2
6	Sheffield W – Middlesbrough	2	2
7	Bournemouth – Blackburn	1	1 x
8	Fulham – Derby	2	2
9	Rotherham – Millwall	x	1 x
10	Reading – Nottingham	1	1 x
11	Birmingham – Brentford	2	2
12	Leeds – Watford	x	1 x
13	Cardiff C – Wolverhampton	x	x

Palautusaika päättyy la 28.2. klo 16.55.

Oikeat tulokset:

Kierros 8

Vakio: 21x 12x 12x 1211

Lotto: 10, 14, 16, 26, 28, 32, 35
Lisänumerot: 7, 23
Tuplausnumero: 20

Lauantai-Jokeri: 2 4 4 6 5 3 9

Toto76:		poissa
1. lähtö:	14	–
2. lähtö:	6	7, 8
3. lähtö:	6	–
4. lähtö:	4	5
5. lähtö:	8	–
6. lähtö:	7	11
7. lähtö:	9	11

Saunominen suojaa sydäntä

Sydänperäisen äkkikuoleman riski on runsaasti saunovilla selvästi pienempi kuin vähän saunovilla, käy ilmi Itä-Suomen yliopiston tutkimuksesta.

Tutkimuksen mukaan 4–7 kertaa viikossa saunovien riski äkilliseen sydänkuolemaan on peräti 63 prosenttia pienempi kuin vain kerran viikossa saunovilla.

2–3 kertaa viikossa saunovilla äkillisen sydänkuoleman riski oli 22 prosenttia pienempi kuin kerran viikossa saunovilla.

Myös saunassa vietetyn ajan pituus vaikuttaa äkillisen sydänkuoleman riskiin. Yli 19 minuuttia saunovilla oli 52 prosenttia pienempi riski äkilliseen sydänkuolemaan kuin alle 11 minuuttia saunovilla.

Tutkimuksessa seurattiin yli 2 300:aa keski-ikäistä itäsuomalaista miestä yli 20 vuoden ajan.

Tutkimuksen tulokset on julkaistu arvostetussa amerikkalaisessa Jama Internal Medicine -julkaisusarjassa.

Kansainvälistä tutkimusryhmää vetäneen dosentti **Jari Laukkasen** mukaan nyt tehty tutkimus on ensimmäinen saunomisen vaikutuksia selvittänyt pitkän aikavälin seurantatutkimus.

STT

Äitiyspakkaus saa uusia kuoseja

Uuden äitiyspakkauksen väreissä on turkoosia ja vihreää.

TONI FORSSELL

Uuden äitiyspakkauksen sisältö kiinnostaa joka vuosi paitsi äitejä, myös mediaa.

Tiistaina esitellyssä uudessa äitiyspakkauksessa vauva ja äiti saavat 54 eri tuotetta turvaamaan hyvinvointiaan. Nyt mukana on myös monen toivoma digitaalinen kuumemittari.

Etuuspäällikkö **Suvi Onninen** Kelasta kertoo, että myös toppahaalarin toiminnallisuutta on muutettu.

”Toppahaalari on pienellä vauvalla pussi ja isommalle siitä saa neppejä avaamalla haalarin. Parikymmentä vuotta sitten haalari oli tällaisella vastaavanlaisella systeemillä.”

Asujen värimaailma on neutraali.

Vaatteiden kuvioissa on muun muassa pöllöjä ja pupuja. Myös itse laatikon kuosi on uusi. Sorsaperheen vaellusta kesä- ja talvimaisemissa on kuvannut **Reetta Ek**.

Edellinen pakkaus jaetaan loppuun, ennen kuin uutta pakkausta aletaan jakaa.

Raati valitsee tuotteet

Äitiyspakkauksen tuotteet valitaan koko EU:n laajuisella avoimella hankintamenettelyllä.

”Suomen lisäksi tähän pakkaukseen ovat tarjonneet tuotteita yritykset Baltiasta ja muista Pohjoismaista”, kertoo vastaava lakimies **Kirsi Kunnas-Leinonen** Kelan hankintapalveluista.

Pakkauksen kotimaisuusastetta ei ole Kelassa laskettu. Tuotteita on tällä kerralla suomalaisten yritysten ohella kolmelta ulkomaiselta toimijalta. Suomalaistenkin yritysten tuotteet ovat osin muualla valmistettuja.

”Suuri osa tekstiileistä valmistetaan Kaukoidässä. Suomessa ei juuri ole tekstiilien valmistusta”, Kunnas-Leinonen mainitsee.

Laatu, esteettisyys, hinta ja toiminnallisuus vaikuttavat tuotteiden valintaan.

”Tarjouskilpailuvaiheessa tuotteiden toimittajat sitoutuvat siihen, että tuotteet ovat turvallisia”, huomauttaa Kunnas-Leinonen.

Pakkaukseen tarjottuja tuotteita tutkii kahdeksanjäseninen äitiyspakkausraati, joka päättää, mitä pakkaukseen valitaan.

”Meillä on käytössä Kallenukke, jonka päälle vaatteita sovitetaan niiden toiminnallisuuden selvittämiseksi”, kertoo raadissa kahdeksan vuotta mukana ollut erikoistutkija **Johanna Lammi-Taskula** Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta.

”Kierrätysmateriaalit ja ekologisuus ovat viime vuosina tulleet mukaan. Hinta on aika tärkeä tekijä. Mitä edullisempia tuotteita valitaan, sitä enemmän saadaan perheelle tavaraa”, Lammi-Taskula toteaa.

Pitkät perinteet

Ensimmäisiä äitiysavustuksia Suomessa annettiin äideille vuonna 1938. Silloin avustus oli joko tavaraa tai rahaa tai niiden yhdistelmiä. Tuolloin avustuksen hoitivat kunnat.

Vuonna 1949 kaikki odottavat äidit saivat oikeuden äitiyspakkaukseen. Sen suosio on säilynyt korkeana kaikki kuluneet vuosikymmenet.

”Ensisynnyttäjistä 91 prosenttia valitsee äitiyspakkauksen rahan sijasta”, Onninen mainitsee.

Uudessa äitiyspakkauksessa on muun muassa potkuhousuja ja bodyja.

Digitaalinen kuumemittari on pakkauksen uutuus, jota monet ovat kovasti toivoneet.

Toista ja kolmatta lastaan odottavista äideistäkin yli 40 prosenttia valitsee äitiyspakkauksen 140 euron suuruisen raha-avustuksen sijasta.

”Viime vuonna jaettiin 37 500 pakkausta ja sen valitsi 64,7 prosenttia äideistä”, Onninen kertoo.

Rahallisesti pakkauksissa on Kelassa kyse yli viiden miljoonan euron hankinnasta.

”Pakkaus on perheelle paljon arvokkaampi kuin sen nimellinen 140 euron arvo, ehkä noin kaksin-kolminkertainen”, laskee Lammi-Taskula.

MAIKKI KULMALA

KALAJUTTU

Koukussa, osa 3

Ilta oli jo pimenemässä, kun punainen kelkka piirrätteli kohti Raateniemeä. Moottorin pauhun yli olisi satunnainen liikkuja voinut kuulla otteita Kalastaja-Eemelin laulusta. Niemi-Iikka oli lopulta paljastanut ihan tarkkaan järven parhaimman madematalikon.

”Länteen katsottaessa kirkontorni ja Kuikkaniemen rantapetäjä on oltava päällekkäin ja etelän suunnalla Melojanmatalikon lintukiven täytyy pistää juuri Mulukkusaarten väliin”, Iikka oli neuvonut.

Vanha kalastaja oli vakuuttanut, että tammikuun loppupuolella paikalle tulevat suurimmat mätikalat. Kuusituumainen reikä käy ahtaaksi. Kasituumaisen vaatii.

Martti tiesi, ettei tuo ollut kalajuttu. Hän oli itsekin kerran nähnyt valtavan mateenkörilään tippuvan verkkonsa alapaulasta. Ai hitto, tuollaisella mateella pääsisi kirkkaasti ennätyskalojen listaan.

Tähän asti Suomen suurin made oli Uljuasta saatu noin kahdeksankiloinen. Tuon ennätyksen tulen rikkomaan ja maine Matikka-Mujusena vahvistuu entisestään, Martti hekumoi.

Onnistuneen tiedustelureissun kunniaksi Martti korkkasi kotonaan toisen Koskenkorvansa ja vajutteli pullon yli puoleen väliin ennen kuin Veera kotiutui päivän työstään.

”Ja nyt täällä haisee sitten kirkonkylän tuliaiset.”

”Äläpä kuule Veerukka ole milläsikään”, Martti tyynnytteli.

Mutta Veerukka oli. Ilta meni hiljaisuuden vallassa. Sängyssäkään ei tuntunut löytyvän keskustelun aiheita. Veera kääntyi seinään päin. Martti makasi selällään. Päivän juomiset turruttivat ajatustenjuoksun. Viimeisinä sekavina mielikuvina päässä risteilivät järven selkä, isot mateet ja Lillin uhkea povi.

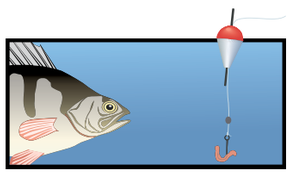

Martti työntää naamansa aivan avannon suulle ja varjostaa käsillään hajasäteilyn. Järven pohjaan näkyy yllättävän selvästi. Valtavat mateet uivat kylki kyljessä. Martti ponnahtaa pystyyn, nappaa onkensa ja vapauttaa pilkin nopeasti veteen. Ja heti tarttuu. Kala kiemurtelee voimakkaasti vastaan. Kymppikiloinen, vähintäänkin.

Martti tempaisee saaliinsa hangelle. Mitä, pikkutillin kokoinen särki! Uusi yritys ja taas kala pyristelee voimakkaasti vastaan. Kiiski! Martti viskaa suutuksissaan kalan kauas jäälle. Lintu syöksyy saaliin perään. Naurulokki hihittää Lillin äänellä. Miksi siiman päässä on vain matokoukku? Missä on madepilkki?

”Perkeleen perkele!”

Jostakin tulee Niemi-Iikka, tarttuu isoilla kourillaan hartiasta ja puistelee voimakkaasti.

”Martti herää!”

Martti ponnahti ylös ja katsoi pöllähtäneen näköisenä vaimoaan.

”Eiku matikka ei tarttunut millään koukkuun.”

”Sinä ja sinun matikkasi. Tuota se tekee kun ottaa viinaa arki-iltana. Koitetaan saada uudelleen unen päästä kiinni”, Veera sanoi ja sammutti toistamiseen yölampun.

”Vain pikkusinttejä tuli...”

Martti oli käynyt merkkaamassa uuden pyyntipaikkansa, viimeistellyt sitten matikkapilkkejään ja etsinyt vielä lisää koukkuja kutumatalikolle vietäväksi. Kankkunen alkoi hellittää.

Matikkakeitto kupli hellalla. Veera oli aina kehunut, että jos tuo ukko ei muuta osaakaan, niin maistuvan kalasopan se tekee. Näillä eväillä pitäisi iltakalaan päästä, Martti mietiskeli.

”Hhm”, Veera nuuhkaisi kotiutuessaan.

Martti tarkkaili nuuskijaa ja huomasi tyytyväisyyden rypyt ilmestyvän vaimonsa silmäkulmiin. Pariskunta asettui pöydän ääreen.

Kokki tarjoili kohteliaasti keittoa kattilasta. Veera kauhoi kaksi kertaa, mietti hetken ja otti sitten vielä kolmannen. Tarjoilija kaatoi maitoa molemmille. Veera kiitti ja vilkaisi ohimennen jäätynyttä ikkunaa. Ei sanonut kuitenkaan mitään. Martti rykäisi.

”Ajattelin lähteä iltasyönnille. On hyvä paikka tiedossa.”

Veera oli tovin miettivän näköisenä. Sitten hymy herahti taas hänen silmiinsä.

”Minäpä lähden mukaan.”

Martti hölmistyi.

”Ethän sinä koskaan... Tosissaanko olet. Siellä kylmä, palelluttaisit itsesi.”

”Höpö, höpö! Sehän on pukeutumiskysymys.”

”Oikeastaan koukuttamisessa ei olisi apu pahitteeksi. Lähde vain”, Martti innostui. (Jatkuu)

MARKKU VÄLITALO
Oulu